

Jälkihuollon
ajankohtais-
reflektio
21.1.2025

**Turvaverkkoja
nuorten
tulevaisuuteen**

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos
21.1.2025

OHJELMA 21.1.2025

13.30–13.35 Tervetuloa

13.35–13.50 [Lastensuojelun jälkihuollon tilannekuva 2024](#) Tanja Hirschovits-Gerz ja Niina Weckroth SOILA-koordinaatiohanke, THL

13.50–14.15 Hyvinvointialueen johtajien reflektio jälkihuollon nykytilasta ja tulevaisuudesta

14.15–14.20 Tauko

14.20–14.55 Jälkihuollon kehittäminen [Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen ESR+ TL5.1 hankkeissa](#)

14.55–15.20 Yhteinen reflektio – jälkihuollon tulevaisuus

15.20–15.35 [Hyvää jälkeä -hankkeen](#) viestit ja kommenttipuheenvuoro, Tarja Vierula, Tampereen yliopisto

15.35–16.00 Yhteenveto, SOILA-koordinaation tuki ja jatkosta sopiminen

Jälkihuollon tilannekuva 2024

**Niina Weckroth ja
Tanja Hirschovits-
Gerz**

Terveysten ja
hyvinvoinnin laitos

21.1.2025

Lastensuojelun jälkihuollon tilannekuva 2024 -julkaisu

- Selvitys hyvinvointialueille lastensuojelun jälkihuollon nykytilasta
- Kysely touko-lokakuussa 2024
- Kyselyn vastaajina olivat hyvinvointialueiden lastensuojelun jälkihuollosta vastaavat johtajat
- Vastaukset kyselyyn saatiin kaikilta hyvinvointialueilta ja Helsingistä. =100 %
- Kysely toteutettiin sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiantona osana Orpon hallitusohjelmaa
- Tarkoituksena selvittää
 - jälkihuollon ikärajan alentamisen vaikutuksia
 - palvelujärjestelmän kykyä sekä resursseja vastata sen kohteena olevien nuorten yksilöllisiin tarpeisiin.
- Julkaisu keskittyy 18 vuotta täyttäneille nuorille järjestettävään ja tarjottavaan jälkihuoltoon ja sen toteutumisen tilannekuvaan vuonna 2024.

[Lastensuojelun jälkihuollon tilannekuva 2024 -julkaisu](#)

21.1.2025

**Euroopan unionin
osarahoittama**

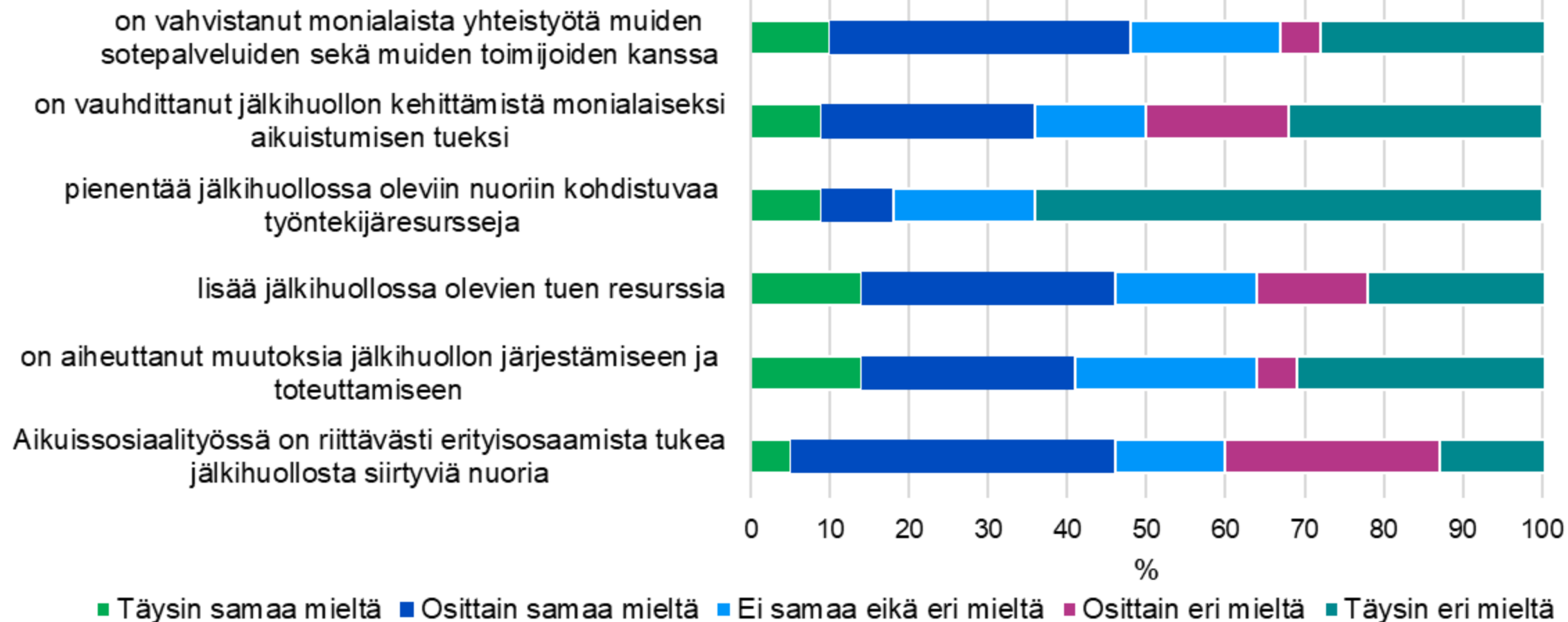
Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan lasku

- Alueista 19 laski jälkihuollon ikärajaa lakisääteiseen minimiin ja siirsi 23 vuotta täyttäneet osin muihin palveluihin, kuten aikuissosiaalityön asiakkaiksi.
- Vain kolmella alueella jatkettiin jälkihuoltoa vastaavaa tukea 25 ikävuoteen saakka lakimuutoksesta huolimatta vuonna 2024 joko kaikille tukea tarvitseville tai harkinnan varaisesti. Kaikilla alueilla tuen jatkuvuus on poliittisesta päätöksestä kiinni. Ainakin kahdella em. alueista tuki ei mahdollisesti jatku vuoden 2024 jälkeen.

Harkinnanvarainen jälkihuolto

- Harkinnanvaraisesti jälkihuoltoa järjestettiin jonkin verran 16 alueella (73 %) ja kuudella (27 %) ei lainkaan (n=22). Vrt. kk 2021 lisääntynyt jonkin verran

Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan lasku 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen (N=22)

21.1.2025

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Siirtymät palveluiden välillä 1/2

- 23 täyttävän nuoren tarpeisiin vastaava kokonaisvaltainen arjen tuki järjestyi vuonna 2024 lakisääteisen jälkihuollon päättyessä erittäin hyvin vain kahdella alueella (9 %), melko hyvin 13 alueella (59 %) ja seitsemällä alueella melko huonosti (32 %) (n=22).
- Vain seitsemällä alueella (32 %) oltiin täysin samaa mieltä siitä, että hyvinvointialueella pystytään turvaamaan **jälkihuolto-oikeuden piirissä olevien suunnitelmallinen siirtymä** tarpeenmukaisten muiden palveluiden ja etuuksien piiriin jälkihuollon päättyessä.
- Keskeiset keinot nuorten palveluiden päättämisessä olivat siirtymävaiheen toimeenpanosuunnitelma (yhdeällä alueella), yksilöllinen siirtosuunnitelma ja siirtoneuvottelukäytännöt (8 alueella). Siirtoneuvotteluja pidettiin mm. työikäisten sosiaalityön, kolmannen sektorin ja kuntien toimijoiden kanssa. Asiakassuunnitelmia mainittiin käytettävän siirtymissä työkaluina kuudella alueella.

21.1.2025

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Siirtymät palveluiden välillä 2/2

- Useilla alueilla täysi-ikäisten nuorten jälkihuollon siirtäminen jo ennen ikärajan laskua toiminnalliseksi osaksi nuorten aikuisten sosiaalityön palveluita helpotti siirtymää palveluiden välillä.
 - Nuorten aikuisten (18+) jälkihuolto muodostaa pääasiallisesti oman toiminnallisen kokonaisuuden 17 alueella. → Järjestämistapa muuttunut vrt. Kuntakysely 2021.
- lakimuutoksesta ja **siirtymästä tiedotettiin** nuorelle pääosin nuoren oman sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kautta. Keskeisenä keinona tiedottamisessa oli keskustelu nuoren kanssa

21.1.2025

Euroopan unionin
osarahoittama

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

Euroopan unionin
osarahoittama

Jälkihuollon järjestäminen

- Jälkihuolto tuotettiin pääosin hyvinvointialueen omina palveluina 15 alueella (68 %). Kaikilla alueilla ostettiin palveluita joko kolmannelta sektorilta (77%), yrityksiltä (86 %) tai molemmilta ainakin jonkin verran. Ostot lisääntyneet vrt. Kuntakysely 2021
- Alueista (n=22) 82 prosentilla jälkihuolto toteutui melko hyvin ja 18 prosentilla erittäin hyvin silloin, kun kyse on **alueen hyvinvointialueen omasta jälkihuollosta saavasta nuoresta**.
- Kun kyse on **toisen hyvinvointialueen jälkihuoltoon oikeutetuista nuorista**, jälkihuolto toteutui selvästi heikommin: viidenneksen osalta jälkihuolto toteutui melko huonosti, 70 prosentin melko hyvin ja vain 10 prosentin osalta erittäin hyvin.

Jälkihuollossa olevat nuoret

- Lastensuojelun jälkihuollossa oli koko Manner-Suomen alueella tulosten mukaan **12588 täysi-ikäistä** nuorta vuoden 2023 lopussa (n=22)
- Kyselyyn vastanneilla alueilla (n=20) oli vuoden 2024 aikana **23 vuotta täyttäviä** jälkihuollon asiakkaita arviolta 2403.
 - Näiden kahdenkymmenen alueen nuorista laskettuna jälkihuollon päättäviä oli 19 prosenttia jälkihuollossa olevista nuorista

21.1.2025

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

Jokainen nuori tarvitsee aikuistumisen tukea

Kysely aineistossa nuoria 12588 (n=22 aluetta). Vuonna 2024 23 vuotta täyttäviä nuoria 1458 (n=19 aluetta), heistä

1 Universaalit palvelut

- Palvelut kaikille ikäryhmän nuorille

Lastensuojelun jälkihuollossa 18-vuotta täyttäneitä yhteensä 12090

Luokassa 1
38,5 % (n=563)

2 Kohdennetut palvelut

- +Universaalit palvelut
- + Intensiivinen kohdennettu tuki

NEET eli työn, koulutuksen ja varusmiespalveluksen ulkopuolella jälkihuollossa olevista 39 % vuonna 2021

Luokassa 2
31,5 % (n=462)

3 VIP-palvelut

- +Universaalit palvelut
- + Intensiivinen kohdennettu tuki
- +Monialainen intensiivinen ja räätälöity tuki

18-vuotta täyttäneistä sijoitettuna 1397 nuorta vuonna 2022. Intensiivisen ja monialaisen tuen tarpeessa arviolta 3000-4000 nuorta.

Luokassa 3
30 % (n=433)

Aikuistumisen
pitkäjänteinen
tuki

Erityinen tuki ja tuen jatkuminen

- Erityinen tuki LSL: ei määritelty.
- Erityisen tuen määrittely sh-laissa.
- Yksi vastaajista taas perusteli vastausprosenttia laskukaavalla: ”Erityisen tuen tarpeessa olevat asiakkaat ovat ensisijaisesti sosiaalityöntekijän asiakkaita. Kun osuuden jakaa kaikilla jälkihuollossa olevien määrällä, on erityisen tuen tarpeessa olevia 44 prosenttia nuorista”, - totesi yksi alueen jälkihuollon johtajista.

21.1.2025

**Hyvinvointialueiden arvioiden mukaan lastensuojelun jälkihuollossa olevilla täysi-ikäisillä erityisen tuen tarvetta on 20 % - 90 % nuorista.
Keskiarvo oli 54,5 prosenttia.**

Mitä tulisi vahvistaa?

- **Universaaleja palveluita:** Toisaalta toivottiin vahvistettavan peruspalveluita, mielenterveys- ja päihdepalveluita sekä esimerkiksi työllistymisen ja koulutusmahdollisuuksien tukea universaaleina palveluina:
- **Erityisiä palveluita:** *”Erityisen tuen tarpeessa olevilla nuorilla aikuisilla tulisi olla mahdollisuus saada ”takuupalveluja” oman lastensuojelutaustansa ja traumataustansa takia”.* – Alueen jälkihuollosta vastaava johtaja
- Nuorten tuen ja palveluiden tarvetta siirtymävaiheessa arvioidaan **systemaattisesti vain osalla alueista**. Sosiaalihuoltolain mukaisen erityisen tuen tarpeen määrittely on kuitenkin keskeinen palvelun saantia ohjaava tekijä.
- Asiakassuunnitelmissa, monialaisissa asiakassuunnitelmista ja siirtopalaverikäytännöissä on selkeyttämisen varaa.

Yhteenvetoa

- Tulosten mukaan kaikki nuoret eivät saa riittävästi tukea jälkihuollon päätyttyä. Osa apua tarvitsevista on tipahtanut tuen piiristä.
- Valtaosalla alueista jälkihuollon palvelukokonaisuus toteutuu täysi-ikäisten osalta omana toiminnallisena kokonaisuutena, osana aikuissosiaalityötä. On järjestämiskysymys, saako sama työntekijä jatkaa nuoren tukena jälkihuollon päättyessä.
- Nuorten asiakassegmentointi ja palveluiden järjestäminen todellisen tarpeiden mukaan monialaisesti on tarpeen.
- Alueilla toivotaan jälkihuollon / aikuistumisen tuen lainsäädännön vahvistamista.
- Luokittelusta tai asiakassegmentoinnista on käyty vain vähän keskustelua, mikä kertoo asiakassegmentoinnin vieraudesta sosiaalihuollossa.

Kuntakyselyn 2021 ja tässä saatujen tulosten perustella
yli puolet tarvitsee vähintään vahvaa, kolmasosa monialaista ja
intensiivistä tukea pärjätäkseen vielä täyttäessään 23 vuotta.

Jälkihuollossa olevista nuorista lähes 40 prosenttia oli vuonna
2021 työelämän, koulutusjärjestelmän ja varusmiespalveluksen
ulkopuolella (NEET)
(Hirschovits-Gerz ym. 2022).

Kohti tulevaa – lainsäädännön uudistamistarpeita 1/3

1) nuoret huomioivien
peruspalveluiden vahvistaminen

21.1.2025

Ehdotettiin, että

- **lainsäädännöllisesti tulisi kirjata velvoittava määrä-aika, jonka sisällä nuori pääsee terveydenhuollon palveluihin.**

Muita ehdotuksia mm.

- **Siirtymien limittäminen esim. nuorisopsykiatria ja lsjh siirtymät**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kohti tulevaa – lainsäädännön uudistamistarpeita 2/3

2) tukea ja palveluita
integroivien lakien, ohjauksen ja
käytäntöjen vahvistaminen

- Vastinparilait
- Vammaispalveluiden
ja lsjh työnjako
- Väliinputoajaryhmät
huomioon paremmin
- LSJH:ssa
kohdennettua mtp
palvelua mm.
traumatyötä. Oikeus
Kelan psykoterapiaan

21.1.2025

Euroopan unionin
osarahoittama 17

Kohti tulevaa – lainsäädännön uudistamistarpeita 3/3

3) jälkihuollon sääntelyn ja
kansallisen ohjauksen vahvistaminen

Mm.

- Lsjh sääntelyn selkiytys
- Aikuistumisen tuen laki?
- Mm. asiakasmitoitus, itsenäistymisvarat, hva välinen yhteistyö,
- Aikuistumisen valmiuksien vahvistaminen sijaishuoltoon.
- Vanhemmuuden tuen vahvistamista

Yhteystiedot

- Tanja Hirschovits-Gerz,
hankepäällikkö, THL

Tanja.hirschovits-gerz(at)thl.fi

- Niina Weckroth, hankekoordinaattori,
SOILA-koordinaatiohanke

Niina.weckroth(at)thl.fi

Lastensuojelun
jälkihuollon seuranta -
verkkosivu

Jälkihuollon kehittäminen Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen ESR+ TL5.1 hankkeissa

Lastensuojelun jälkihuoltoa kehittäviä hankkeita

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen –ohjelman tavoite

thl.fi/soila

- Tukea lastensuojelun asiakkaana olevien sekä sijoitettujen lasten ja nuorten elämäntilannetta ja pärjäämistä: avo-, sijais- ja jälkihuolto.
- Kehittää lasten ja nuorten tarpeista lähteviä, helposti saavutettavia tukitoimia ja palveluita, joita tuotetaan paikallisesti monitoimijaverkostoissa lapsia ja nuoria kuunnellen.
- Rakentaa paikallisesti uusia ja helposti saavutettavia palvelukokonaisuuksia;
- Täydentää innovatiivisesti jo olemassa olevaa tukea & palveluja.

30 M€
Koordinaatio 4 M€
ja alueet 26 M€

Uudistuva ja osaava Suomi, 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma → ESR+ valtakunnallinen teema osallisuus → Sosiaalisten innovaatioiden Suomi TL 5 → Eritavoite 5.1 Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

"Valtakunnallinen koordinaatiohanke ja alueiden rahoittamat hankkeet muodostavat yhdessä kehittämisen kokonaisuuden, jossa ohjelmakauden päättyessä on saatu uudistettua suomalaista lastensuojelua entistä paremmaksi ja niin sosiaalisesti kuin taloudellisestikin kestävämmäksi."

SOILA- koordinaation yhteystiedot

- Tanja Hirschovits-Gerz,
hankepäällikkö, THL
- Helena Inkinen, kehittämisspäällikkö,
Pesäpuu ry
- Petri Paju, Koordinaattori,
Lastensuojelun keskusliitto

SOILA Tukiryhmä
20.1.2025

thl.fi/soila

SOILAssa työskentelee 10
henkilön asiantuntijatyöryhmä.

Kaikkien SOILAlaisten
yhteystiedot ja
asiantuntijakuvaukset löydät
[verkkosivuiltamme](https://thl.fi/soila)